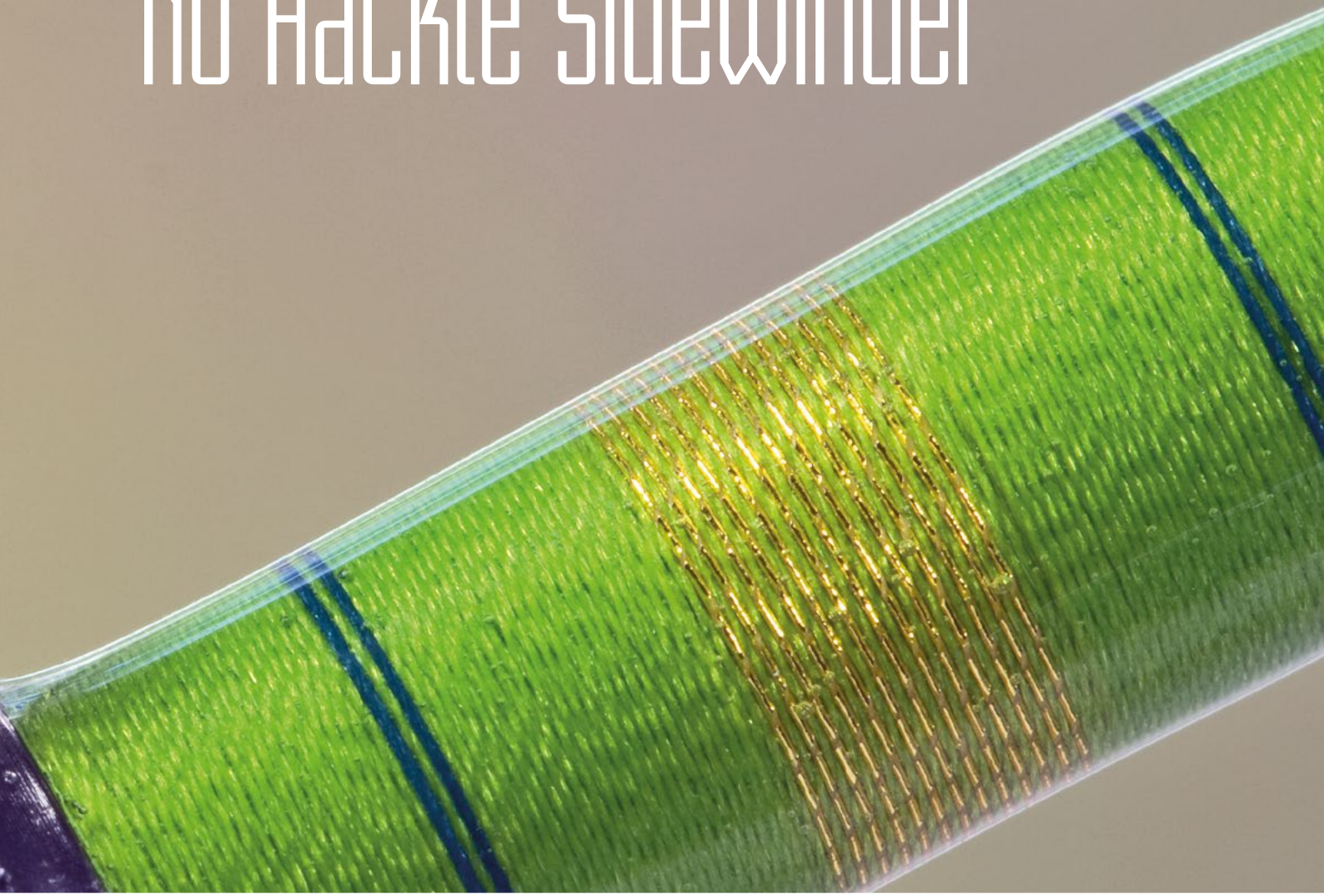

Teksti ja kuvat: Jukka Naaranlahti & Tero Lannes

Sitä ei tapahdu usein, mutta sitä tapahtuu. Ehkä noin kerran kahdessakymmenessä vuodessa. Joku kehittää perhomallin, jonka jälkeen maailma ei ole enää ihan sama. Ei ainakaan vähään aikaan, kunnes joku keksii taas jotakin uutta ja mullistavaa. No Hackle Side-winder kuuluu kiistattomasti tähän käänteeseen tekevien perhojen kuninkuusluokkaan.

Kulttiperhojen kuningas No Hackle Sidewinder

Joe Swisherin ja **Carl Richardsin** perhomalli esiteltiin amerikkalaisille perhokalastajille ensimmäisen kerran **Joe Brooks**in *Outdoor Life* -lehteen vuonna 1970 kirjoittamassa artikkelissa. Perhon suosio räjähti käsiin seuraavana vuonna, kun ainakin myyntiluvuilla mitattuna kaikkien aikojen perhokirjapommi *Selective Trout* jysähti ulos painosta.

Jälkikäteen ajatellen *Selective Trout*in tärkein anti maailmalle ovat juuri siinä esitellyt perhomallit kuten *Wiggle Nymph* ja *No Hackle Sidewinder*. Ensivilkaisulta hullunkuriselta näyttävästä päivänkorentojäljitelmästä tuli avain lännen ja idän kuoriutumisten lukkoihin. Kahvia ja tupakkaa kului, kun perholiikkeiden takahuoneissa ympäri Amerik-

kaa aseltiin tuskanhiki otsalla helmeillen sulkasiipiä koukun varrelle.

Luottoperho vuosien ajan

Minä olen aina luottanut Swisherin ja Richardsin sidontasormien kultaiseen kosketukseen. Itselläni ei siis ollut minkälaisia ennakkoluuloja, kun 90-luvun lopulla sain jossakin syvän idän siimeksessä kokeiltavakseni kourallisen sulkasiipisiä, häkilättömiä pikkuperhoja.

Siitä alkoikin omassa henkilökohtaisessa kalastajahistoriikissani uusi luku. Kerta toisensa jälkeen perhot ovat osoittau-

tuneet kaiken luottamuksen arvoiseksi, pettäneet taimenia, punakurkkulohia, siikoja, kirjolohia ja harjuksia Idahosta Ivaloon. Onpa sen pari lohtakin hyväksynyt, joista kumpaakaan ei tosin kiinnostanut jäädä hieromaan kanssani sen lähempää tuttavuutta.

Vielä silloin kun minulla oli määrittelemättömästi vapaa-aikaa ja nuoren miehen sinnikkyys, se oli käytössäni lähes 90 prosenttia kaikesta päivänkorentojäljitelmillä kalastamastani ajasta. Useammin kuin kerran kalakaverini joutuivat nielemään ylpeytensä ja lähestyivät virran varrella perhorasioitani hattu kourassa.

Sidewindereillä monet vaikeinakin pidetyt kuoriturmukset alkoivat tuntua yllättävän helpoilta.

Vaikea sidottava

Enää suhteeni Sidewinderiin ei ole aivan yhtä tiivis kuin ennen. Synnä ei missään nimessä ole se, että perhon teho olisi alkanut yhäkkiä 40 vuoden jälkeen heiketä. Omat käyttöperhon kriteerini vain ovat vuosien mittaan muuttuneet. Niihin on valitettavasti tullut mukaan myös helppo tai ainakin nopeahko sidottavuus – ja se ei toden totta kuulu Sidewinderin hyviin puoliin.

Sidewinderin sielu on sen siivissä, joiden saaminen oikeaan asentoon – eli perhon sivulle, mutta kuitenkin ylös ja siitä ulospäin kaareutuviksi – voi olla hermopäätteitä raastavaa. Tarpeeksi yrittämällä kuka tahansa kokenut, levysiiven teon auttavasti taitava sitoja saa kyllä aikaan muutaman onnistuneen perhon. Niitä saattaa silti vastata moninkertainen määrä sulkasatoisia yksilöitä, jotka näyttävät imitoivan lähinnä piiskaan liiskantunutta kärpystä.

Niinpä olenkin viime vuosina enimmäkseen joko hankkinut Sidewinderini muualta tai sitonut niitä vain kaikkein kiirettömimpinä lomapäivinä. Mökin terassilla, sopivat sulat valmiiksi riviin aseteltuina, hyvää punaviiniä lasissa. Samalla sen käyttöaika oman perukkeeni jatkona on kaventunut vain niihin kaikkein vaikeimpiin kuoriutumisiin, kun mikään muu ei oikein tunnu toimivan.

Suosio hiipuu

Vuosien mittaan Sidewinder-buumi laantui myös Atlantin takana, Eurooppaan se ei koskaan täydellä voimallaan ehtinyt edes rantautua. Amerikkalaiset kalastajat saivat pian huomata, että perho ei ollut järin kestävä. Itse asiassa päinvastoin – se on sangen haurasta tekoa, hajoaa usein ensimmäisen kalan hampaissa, pahimmassa tapauksessa jo ennen sitä.

Toiseksi kaikkien Amerikan nuoremman polven kaupallisten sijoittajien sulankäsittelytaito ei ollut enää 80-luvulla edellisten polvien tasolla. Niinpä sidontaan kului monilta entistä enemmän aikaa, minkä vuoksi perho hinnoiteltiin muita perhoja kalliimmaksi. Hintava mutta helposti hajoava perho ei houkuttanut ostajia enää buumin laannuttua.

Lisäksi Sidewinderin ympärille kietoutuu yksi amerikkalaisen perhokirjallisuuden noloimmista säikeistä. 80-luvulle tultaessa liki jokainen perhokalastuskirjoittaja tuntui ottavan

asiakseen perhon jalustalta laskemisen. Esimerkiksi The Dry Fly -kirjassaan **Gary LaFontaine** kertoo Clark Forkin kirjolohista, jotka poikkeuksetta hyväksyivät Comparadunin ja hyljekisivät Sidewinderia.

Ehkä sen kerran sitten oli todellakin niin. Uskallan silti väittää, että sileässä virrassa yhdeksän kertaa kymmenestä olisi ollut toisin. Kaikella kunnioituksella niin ikään mainiota Comparadunia ja sen muunnoksia kohtaan, on silti jo täysin absurdi, todellisuudesta vieraantunut ajatus, että ne olisivat Sidewinderiä ottavampia jäljitelmiä. Eivät ole. Tuhannet kerrat on toisin todistettu.

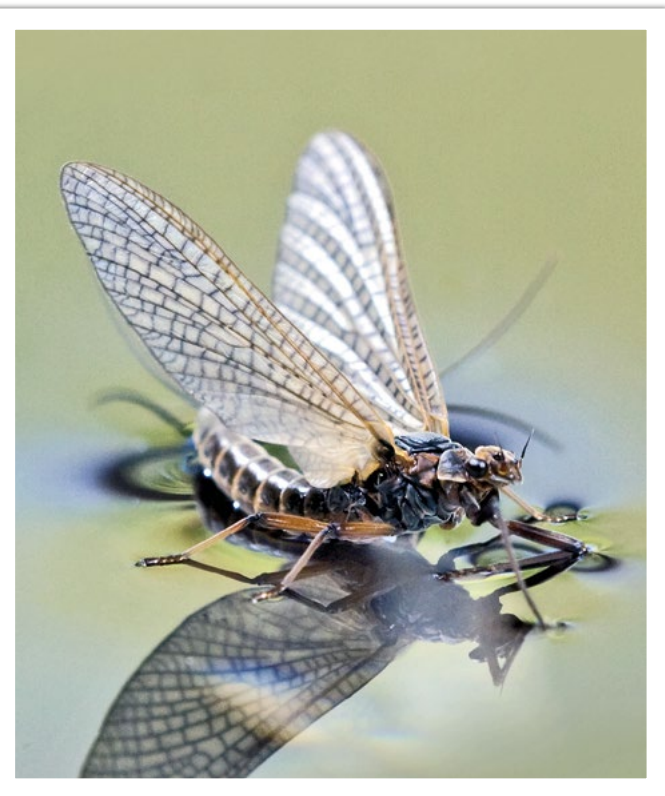
Jotka tietävät paremmin

Yhä tänäkin päivänä Sidewinderillä on omat vankkumattomat kannattajansa, jotka suhtautuvat perhoon ja sen sitomiseen uskonnollisella hartaudella. He tietävät paremmin:

Sidewinder on sileää virtaa kalastettaessa todennäköisesti tänäkin päivänä maailman paras päivänkorentopintaperho. Sillä on ilmiömäinen, järkeä uhmaava kyky jäljitellä tarkasti sekä emergenttiä että dunia, ja käypä se vielä tarvittaessa spinneristäkin.

Parhaimmillaan Sidewinder on kuudentoista koukkuun sidottuna, mutta myös neljätoista on käypäinen koko laajan lajikirjon jäljittelyyn. Amerikassa perhosta sidotaan silloin tällöin rungottomia pienoisversioita kahdeksantoista ja sitäkin pienempiin koukkuihin. Silloin jäljitellään usein syksyn Baetis-päivänkorentoja.

Seuraavaksi No Hackle Sidewinderin sidonnan saloihin perehdytään Tero Lanneksen johdatuksella.

No Hackle Sidewinder

KOUKKU: Koko 14–16 suorasilmäinen tai yläsilmäinen pintaperhokoukku.

SIDONTALANKA: UNI 8/0 tai Veevus 16/0

PERÄ: Dubbingpallo.

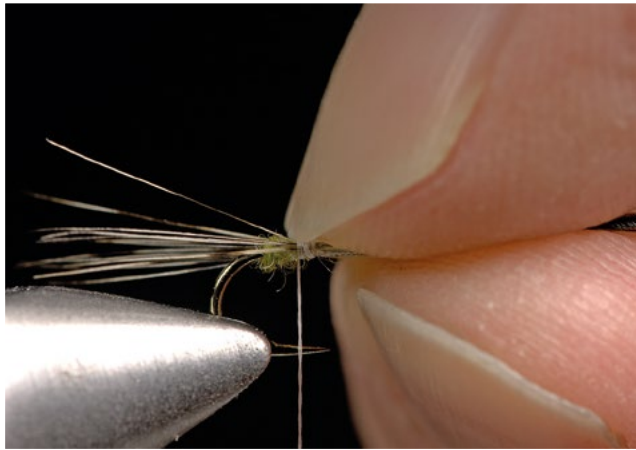
PYRSTÖ: Ohut kimppu kukon siikasia (Coq de Leon) tai synteettiset peräsukset.

SIIPI: Tavin tai sorsan käsisulan kaistaleet.

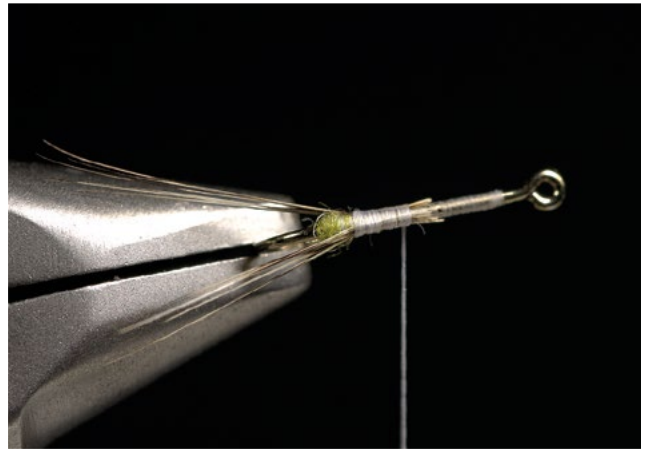
RUNKO JA PÄÄ: Ohut synteettinen pintaperhodubbing tai jänisdubbing.

1 Pohjusta koukku sidontalangalla ja kierrä pieni dubbingpallo koukun taakse koukun väkäsän kohdalle.

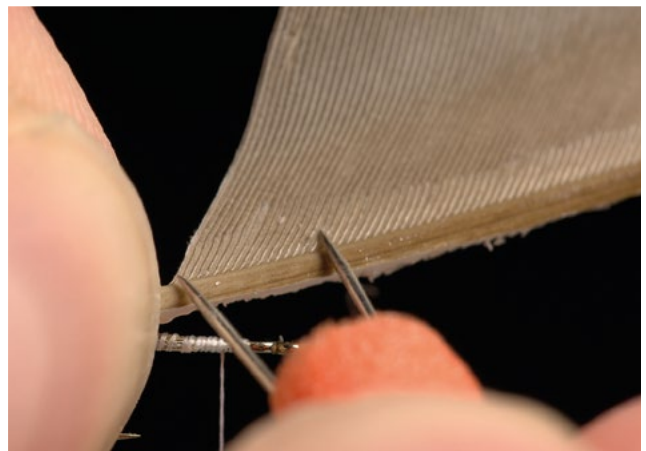
2 Sido kukonhäkiläkimppu (8 siikasta) pyrstöksi ja levitä siikaset V-muotoon dubbingpallon molemmin puolin kynnellä painamalla.

3 Kierrä muutama lankakierros dubbingpallon juureen ja lukitse pyrstö V-muotoon.

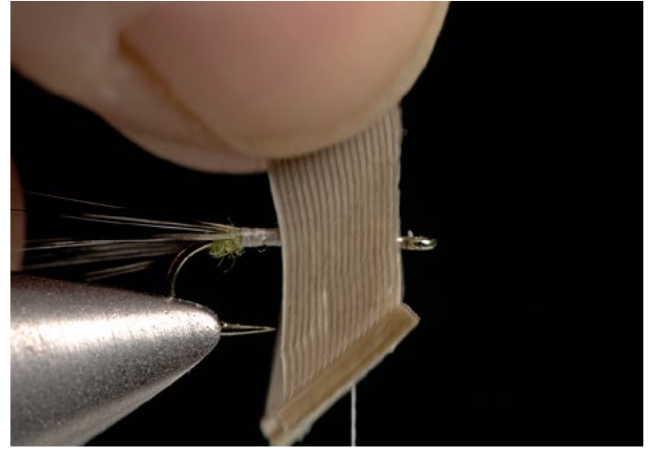
4 Vie lanka koukun silmän ja koukun kärjen puoleen väliin.

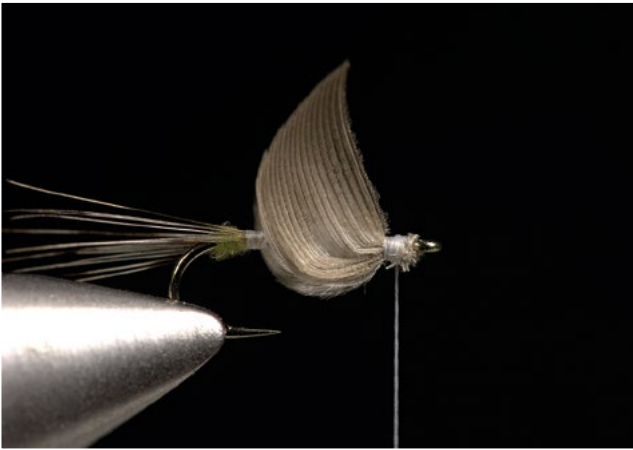
5 Erotta siipihaarukan avulla halkaistusta siipisulasta kaistale.

6 Erotta toinen vastaava siipikaistale vastakkaisen siiven siipisulasta.

7 Ota molemmat siipikaistaleet peukalon ja etusormen väliin. Siipikaistaleiden kärjet ovat samalla tasalla ja siipi on koukun varren mittainen. Vie siivet koukun molemmille puolille ja jätä lanka roikkumaan keskelle siipikaistaleita.

10 Leikkaa siikasten tyvet koukun alta lyhyiksi.

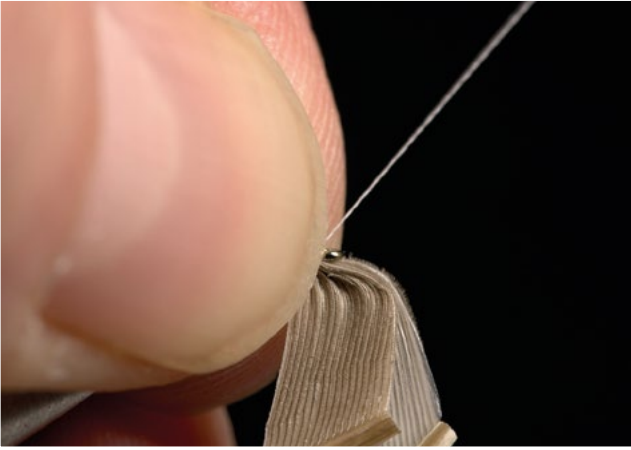
11 Erottele siivet toisistaan varovasti neulalla tai sormin.

14 Dubbaa runko ohuelti aloittaen pyrstön tyvestä.

15 Jatka dubbinkierroksia aivan siipien taakse.

8 Kierrä molempien siipien ympäri ensin kaksi löysää lankakierrosta ja pidä siipiä tiukasti yhdessä lähes pystyasennossa. Kiristä kierrokset varovasti ylös etuviistoon vetämällä. Kiristä lankaa seuraavaksi alas takaviistoon. Jatka näin kiristäen 4–5 kierrosta ylös ja alas pitäen siipiä tiukasti samassa asennossa sormien välissä.

9 Päästä irti siivistä ja kierrä vielä muutama lankakierros, joilla lukitset siiven paikoilleen. Siipien pitäisi olla nyt lähes vekittömät kuin toistensa peilikuvat.

12 Tee yksi ristisidoskierros varovasti taemman siiven tyven ympäri ylhäältä alas. Siikasten tyvien muodostama porras koukun silmän takana helpottaa langan kiiläämistä ristisidosta kierrettäessä.

13 Tee toinen ristisidoskierros oikeanpuoleisen siiven tyven ympäri alhaalta ylös. Vie lopuksi lanka siipien välistä koukun taakse. Käytä jälleen langan tukena siikasten tyvien porrasta.

16 Vie dubbinglanka siipien välistä siipien etupuolelle ja muodosta ohut dubattu pää. Päättele lanka ja lisää tippa lakkaa pään yläosaan.

17 Valmis perho sivulta.

Fiksatiivi auttaa

Sidewinderin sulkasiipi sidotaan sorsan tai tavin siipisulan siikasista, jotka ovat alapuoleltaan ohuen rasvakeroksen peittämiä. Rasvaisilla siipisulilla on Sidewinderin kelluvuuden kannalta keskeinen merkitys, koska perhon runko kelluu pintakalvossa harteikkaiksi sidottujen siipien varassa.

Sidewinderiin käytetään vain käsisulkien (primary) tyviosia, joiden siikaset kaareutuvat kärjistään hieman ylöspäin. Käsisulkia on yhdessä siivessä kymmenen kappaletta. Hyvästä ehjästä siipiparista löytyy yleensä materiaalia rasialliseen Sidewindereitä. Tavın sulat ovat hieman sorsan sulkia ohuempia, ja kauneimmat Sidewinderit syntyvätkin tavista.

Mikäli leveiden levysiipien sidontaan ei ole ehtinyt perehtyä, kannattaa sulat käsitellä ennen sidontaa taiteilijatarvikekaupoissa myytävällä edullisella fiksatiivilla. Sulat irrotetaan ensin siivistä ja sulkien yläpinta suihkutetaan fiksatiivilla märäksi. Yleensä muutama noin sekunnin mittainen nopea suihkaus fiksatiivipullosta riittää. Muutaman minuutin jälkeen, fiksatiivin kuivuttua, sulkien kynät halkaistaan partakoneen terällä tai terävällä mattoveitsellä.

Sulan fiksatiivikäsitteily ja halkaisu helpottaa merkittävästi siiven sidontaa ja parantaa myös hieman perhon siiven kestävyttä. Fiksatiivillä käsitellyn sulkasiiven kulmikkaan muodon voi myös helposti pyöristää saksin dunin siiven muotoon, kun perho on valmis. Siipien kärkien pyöristämisellä ei ole oleellista merkitystä perhon kalastavuuteen.

Kalan purennassa Sidewinderin siivet hajoavat takuuvarmasti, eikä fiksatiivikäsitteily juurikaan pidennä perhon elinkaarta. Kalastaessa perhoja on siis pidettävä aina tusinan sarja mukana rasiassa. Kunnan perhosarjan sidontaan sitoja tarvitsee erityisen neulahaarukan, jonka avulla sulasta on helppo erotella nopeasti useita samankokoisia siipikaistaleita. Neulahaarukka on helppo tehdä työntämällä esimerkiksi kaksi nuppineulaa foami- tai styrokspalan läpi 5 millimetrin etäisyydelle toisistaan.

Materiaalien muokkauksen ja siipihaarukan lisäksi pelkällä koukkuvalinnalla voidaan helpottaa merkittävästi Sidewinderin sidontaa. Siipien katkaistut tyvet tukivat helposti normaalin alasilmäisen pintaperhokoukun ja koukun alle kaartuva silmä on usein harmittavasti saksien kärkien tiellä. Sidewinderin koukuksi sopiikin parhaiten joko suorasilmäinen tai yläsilmäinen koukkumalli.

Siiven sidonnassa on kaksi koulukuntaa. Leveä siipi sidotaan vain hieman takaviistoon kaatuneeksi. Kapea siipi sidotaan puolestaan noin 45 asteen kulmaan koukun varteen nähden. Molemmat versiot ovat kalastavia, ja näyttävät kalan silmiin yllättävän samalta. Jälkimmäinen on huomattavasti helpompi sitoa, mutta kenties ihmisilmään rumempi.

18 Valmis perho alta.

19 Valmis perho edestä.

20 Valmis perho ylhäältä takaviistosta.